

## పుష్కరాలమాటన ప్రజాసమస్యలన్నీ ప్రక్కకు మళ్ళింపు

పన్నెండు రోజుల కృష్ణా పుష్కరాల ముందస్తు ఏర్పాట్లు, నిర్వహణకోసం రాష్ట్రప్రభుత్వం గత సంవత్సరకాలంపైగా తన అన్నివిభాగాల యంత్రాంగాన్ని మోహరించింది. ప్రత్యేకించి గత రెండు, మూడునెలల కాలంగా రాష్ట్రప్రభుత్వ ఏకైక ఎజెండా పుష్కరాల నిర్వహణే అయింది. కర్నూలు, గుంటూరు, కృష్ణాజిల్లాలలోని నదీతీర ప్రాంతాలలో పుష్కరాల నిర్వహణకుగాను లక్షమంది రాష్ట్రప్రభుత్వ సిబ్బంది, 35 వేలమంది పోలీసులు, వేలాదిమంది పారిశుధ్య కార్మికులు, పుష్కర వలంటీర్లుగా వేలసంఖ్యలో వివిధ కళాశాలల విద్యార్థినీ విద్యార్థులు, ఇంకా అనేక స్వచ్ఛంద, ధార్మిక సంస్థలను వినియోగించారు. ఇన్ని ఏర్పాట్లతో పుష్కరాలను నిర్వహిస్తున్నారేకాక, వైభవోపేతంగా నిర్వహించగలిగామని ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారులు, ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు ఒకరొకరు పొగడ్తల వర్షంలో ముంచెత్తుకున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాధినేతగా చంద్రబాబునాయుడు తన వ్యక్తిగత ప్రతిష్టను పెంచుకునేందుకు ప్రజాధనాన్ని మంచినీటి ప్రాయంగా ఖర్చుచేయటాన్ని కూడా చాలా గొప్పగా ప్రశంసిస్తూ ప్రతిష్టాత్మకంగా పుష్కరాలను నిర్వహించిన ఘనత వహించిన నేతగా ప్రభుత్వానుకూల మీడియా ప్రశంసల జల్లు కురిపించాయి. పుష్కరాల నిర్వహణకు అత్యాధునిక కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి సమర్థవంతంగా 'ఈవెంట్'ను నిర్వహించిన 'హైటెక్' ముఖ్యమంత్రిగా మరో పర్యాయం చంద్రబాబు తమ అనుయాయుల స్తోత్రపారాలందుకుంటున్నాడు.

ఈ కాలమంతటా ప్రజలను వేధిస్తున్న సమస్యలన్నీ చాచకట్టగా ప్రక్కకు మళ్ళించబడ్డాయి. 'ప్రతిష్టాత్మకమైన' పుష్కరాల నిర్వహణా కాలంలో ప్రజాసమస్యలపై ఆందోళనలతో రోడ్లెక్కకుండా వుంటామంటూ వామపక్షాలతోసహా విపక్షరాజకీయ పార్టీలన్నీ కలిసికట్టుగా ప్రభుత్వానికి హామీనివ్వటం శోచనీయం.

రాజధాని ప్రాంత 29 గ్రామాల రైతాంగం నుండి 33 వేల ఎకరాల భూములను తన 'భూసేకరణ' విధానంద్వారా గుంజివేసుకున్న రాష్ట్రప్రభుత్వం, ఈ గ్రామాల్లో తమ భూముల్ని ఇవ్వటానికి సిద్ధపడని లేదా నిరాకరించిన రైతుల భూములను 'భూసేకరణ' చట్టంద్వారా గుంజుకోవటానికి తాళీదులిచ్చింది ఈ కాలంలోనే!

పుష్కరఘాట్ల, పుష్కరనగర్ల నిర్మాణకోసం, రహదారి విస్తరణకోసం ఎలాంటి నోటీసులూ ఇవ్వకుండా, కనీస న్యాయసూత్రాలూ పాటించకుండా దశాబ్దాలుగా ఆ ప్రాంతాల్లో జీవిస్తున్నవారి నివాస గృహాలను అర్ధరాత్రివేళ ప్రొక్కెయినర్లతో ఆఘమేఘాల మీద కూల్చివేసి వారిని నిరాశ్రయులను చేసింది; సగం కూల్చేసిన ఇండ్లలో నిస్సహాయంగా, అలాగే కాలమెళ్ళదీస్తున్న వారికి రోజుల తరబడి విద్యుత్తు, నీటిసౌకర్యం నిర్దాక్షిణ్యంగా ఆపివేయబడటంతో ఆ బదుగు జనం రోడ్లు ఎక్కాల్సి వచ్చింది, ఈ కాలంలోనే!

పుష్కరఘాట్ల వద్ద, జనసమృద్ధ ప్రాంతాల్లో దొంగల, అసాంఘిక శక్తులపై నిఘాపేరిట విజయవాడ నగరంలోని ప్రధానకూడళ్ళన్నింటిలో సిసి కెమేరాలను బిగించింది; డ్రోన్ కెమేరాలను వుపయోగించింది; ప్రజాకదలికలన్నింటినీ 'కమాండ్ కంట్రోల్ రూమ్' నుండి నేరుగా నియంత్రించాలనే తమ దీర్ఘకాలిక వ్యూహాన్ని పుష్కరాలమాటన అమలులోకి తెచ్చింది, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విస్తరించబానుకుంది - ఈ కాలంలోనే!

ఆధార్ ప్రతమే అంతిమమన్న దానినుండి వైదొలిగిన ప్రభుత్వాలు 83 రకాల ప్రశ్నావళితో ప్రజల పుట్టుపూర్వోత్తరాలన్నింటినీ తమ వేలికొనలపై వుంచుకోవాలనే సామ్రాజ్యవాదుల ఆదేశానుసారం రూపొందించిన 'పల్స్ సర్వే' కార్యక్రమ అమలుకు పూనుకున్నదీ - ఈ కాలంలోనే!

విజన్స్ ప్రాంతాల్లో విషజ్వరాలు విజృంభిస్తూ 40 మంది గిరిజనులు జులై, ఆగస్టు నెలల్లో మృత్యువాతపడినప్పటికీ, ఆ జ్వరాలను నిరోధించే చర్యలు చేపట్టేందుకు ప్రభుత్వానికి తీరిక లేకపోయింది. ప్రజలకందించే సేవలన్నింటికీ ముక్కుపిండి డబ్బు వసూలుచేస్తున్న ప్రభుత్వం, పట్టణప్రాంత ప్రభుత్వ ఆరోగ్య కేంద్రాలన్నింటినీ కార్పొరేటు సంస్థలకు ధారాదత్తం చేసిన నిర్ణయమూ - ఈ పుష్కరాల కాలంలోనిదే!

ప్రస్తుత ఖరీఫ్ సీజన్లో సాగునీటి లభ్యతలేక, మరోవైపు వానజాడకరువై, వేసిన పంట మొక్కలు ఎండిపోతూ, రైతులు దిక్కుతోచని స్థితిలో వుండగా, వ్యవసాయాధికారులంతా పుష్కర విధుల్లో తలమునకలైవున్నారు. పరిస్థితి విషమిస్తే మరింత భ్రష్టుపడతామనుకున్న ఆ శాఖామంత్రి పుష్కరాల చివర్లో కనులు తెరచి, అత్యవసరంగా ఉన్నతాధికారులందరినీ పుష్కర విధుల నుండి బయటపడమని ఆదేశాల నివ్వాలివచ్చింది. రెయిన్ గన్స్ తో, ఫైర్ ఇంజన్లతో, స్ప్రింక్లర్లతో పంటలను కాపాడాలని పిలుపునిచ్చారు. రానున్న విపరిణామాలకు బాధ్యతను రైతాంగంపై మోపే ముందస్తు జాగ్రత్తతో వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తల సూచనలను రైతులు పాటించటంలేదని వారిపైనే మంత్రి ఆరోపణలు చేశారు.

నిత్యావసర వస్తువుల ధరలను నియంత్రించని ప్రభుత్వ విధానాలతో కూరగాయలు, సరుకుల ధరలు కొండెక్కి కూర్చుంటున్నాయి. పుష్కరాల సమయంలో రైతుబజారులో కిలో టమోటా వినియోగదారునికి రూ.25కు లభించగా, టమోటా అధికంగా పండించే రాయలసీమ జిల్లాలలో రైతులు టమోటాకు ధరలేక రోడ్లపై రాశులుగా వదలివెళ్ళిన దృశ్యం కలుక్కుమని పిస్తుంది. ప్రజలు

అధికంగా వినియోగించే శనగపప్పు ధర 160 రూ॥కు ఎగబ్రాకినా పుష్కరాల హడావుడిలో ప్రభుత్వాధికారులెవ్వరికీ పట్టలేదు. రాత్రింబవళ్ళు సాగిన పుష్కర పనులలో కాంట్రాక్టర్లు, అధికారపార్టీ అనుయాయులు అందినకాడికి దండుకొని, చేపట్టిన నాణ్యత లోపించిన నాసిరకపు పనుల బంధారం పుష్కరాలు ముగియకుండానే వెల్లడైంది.

పుష్కర పనులకోసం ఇతర ప్రాంతాల నుండి రప్పించబడిన కూలీలకు ముందుగా కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం కూలీ చెల్లించలేదు. వారిచే అధిక సమయం పనిచేయించటమేగాక, రోజుకు 200 రూ॥ మించి కూలీ చెల్లించని పరిస్థితుల్లో పుష్కర విధులు ముగిసిన మర్నాడే వారంతా ఆందోళనకు పూనుకోవటం కొనమెరుపు! వీధుల్లో చెత్తాచెదారం కన్పించకుండా ఊడుస్తూ, పూటల తరబడి నీళ్ళలోనే నిలబడి బ్లీచింగ్ కలుపుతూ, నీటిలో కాలుష్యాన్ని ఎప్పటికప్పుడు తొలగిస్తూ - ముఖ్యంగా 2500 తాత్కాలిక లెట్రిన్ల నుండి వ్యర్థాలను రేయింబవళ్ళు ట్యాంకులద్వారా తరలించి-మొత్తంగా పరిసరాలను శుభ్రంగా వుంచిన ఆ పారిశుధ్య కార్మికుల ఘనతనంతా తమదేని ప్రకటించుకుంటున్న ప్రభుత్వం, వారికి తగిన వేతనాలను కాంట్రాక్టర్లచే చెల్లింపజేయడానికి పూనుకోకపోవడం విద్వేదం కాదు. టెండర్లు కూడా పిలవకుండానే కోట్లాది రూపాయల పనులను కాంట్రాక్టర్లకు కట్టబెట్టిన ప్రభుత్వం, పారిశుధ్య కార్మికులకు వేతనాలు సక్రమంగా అందడానికి పూచీపడక పోవటం, పాలకుల వర్గస్వభావాన్ని వెల్లడి చేస్తోంది.

మూడు జిల్లాలలో పదుల సంఖ్యలో భారీస్థాయిలో మెగా డిజిటల్ స్క్రీన్లతో ఏర్పరచిన పుష్కరవేదికలపై 12 రోజుల కార్యక్రమాలన్నీ వ్యక్తిగత, సామూహిక కూచిపూడి, భరతనాట్య రూపకాల ప్రదర్శనలకు, శాస్త్రీయ సంగీత కార్యక్రమాలకు పరిమితం చేశారు. మరోవైపు సినిమా పాటల కచ్చేరీలకు, లేదా దిగజారిన వెకిలి హాస్య కార్యక్రమాలకు పెద్దపీట వేశారు. అంతేతప్ప కనీసపాటి ప్రజాజీవన సమస్యలను, సామాజిక వాస్తవాలనైనా ప్రతిబింబించే సాంస్కృతికకార్యక్రమాలకు సైతం చోటు లేకుండా జాగ్రత్త వహించారు. అన్ని వేదికలపైనుండి, అన్ని కార్యక్రమాల సందర్భంగా చంద్రబాబు నామస్మరణతో హోరెత్తించారు.

రాష్ట్రాన్ని విభజించి కట్టుబట్టలతో సాగనంపారని, ఉద్యోగుల జీతాల చెల్లింపే కష్టంగా సాగుతోందని ప్రభుత్వం ఓ వైపు ప్రకటిస్తూనే 2000 కోట్ల రూ॥పైగా ప్రజాధనాన్ని పుష్కరాల నిర్వహణకు వెచ్చించటాన్ని ఏవిధంగా అర్థంచేసుకోవాలి? కళ్ళు మిరిమిల్లు గొలిపే కాంతివంతమైన దీపాలతో, నగరమంతా విద్యుత్దీపాల తోరణాలతో, కూడళ్ళతో ప్రత్యేక అలంకరణలతో, అప్పటికప్పుడు ప్రతిష్టించిన ఆరడుగుల మొక్కలతో 'విజయవాడలోనే వున్నామా' అని సంపన్నులు కొందరు దిగ్భ్రమచెందుతున్నారని పత్రికలు వ్యాఖ్యానించాయంటే, ప్రజాధనం వెచ్చించి ఎవరి మెప్పుపొందాలనుకున్నారో స్పష్టమౌతోంది.

మనిషి వ్యక్తిగతమై వుండాల్సిన మతాన్ని ప్రభుత్వాలే తలకెత్తుకుని వేలకోట్ల ప్రజాధనాన్ని మంచినీటిప్రాయంగా ఖర్చుచేస్తూ, మతభావనలను మరింతగా వ్యాపింప జేయటం వాస్తవంకాదా?! 'ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకం' అంటూ మతం, భక్తి పేరుతో కూడా నిర్లక్ష్యంగా వ్యాపారం చేయటానికి ప్రభుత్వాలు చర్యలు చేపట్టాయి. విజయవాడలో టిటిడి నిర్మించిన వెంకటేశ్వరుని నమూనా దేవాలయం 12 రోజుల కాలవ్యవధిలో 53 లక్షల హుందీ ఆదాయాన్ని ఆర్జించిన స్ఫూర్తితో ఫెర్రి ప్రాంతంలో శాశ్వత ఆలయ నిర్మాణానికి పూనుకోవటం, ఈ ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకాన్ని పెంపొందించే దానిలో భాగమే! 'నదికి హారతి' కార్యక్రమాన్ని భారీ సినిమా సెట్టింగులతో, కమర్షియల్ హంగులతో, అట్టహాసంగా చిత్రీకరించటం ఏ ప్రయోజనంకోసం? సంకల్పంపేరిట ప్రతిరోజూ ముఖ్యమంత్రి హాజరై తమ ప్రభుత్వ రాజకీయ ప్రచారాన్ని జోరుగా సాగించటం, మతంతో జోడించి రాజకీయ ప్రాపకం పొందే వ్యూహంలో భాగం కాదా?

ప్రభుత్వాల ప్రజావ్యతిరేక విధానాల ఫలితంగా, తీవ్ర సమస్యల సుడిగుండంలో చిక్కుకుని, మార్గాంతరం గానక తల్లడిల్లే కార్మిక, కష్టజీవులైన ప్రజానీకంపై మత లేవనం పులిమి, వారి వాస్తవ జీవన సమస్యలను ప్రక్కకు మళ్ళించటం పాలకులు ఆశించే ఒక ప్రయోజనమనీ, అలాగే ప్రజల కష్టార్థితాన్ని ఈ రూపంలోనూ కొల్లగొట్టటం ఆధ్యాత్మిక పర్యాటకంలో మరో పార్శ్వమనీ గ్రహించాలి.

దోపిడీ పాలకుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించేందుకే అధికారంలో కొనసాగుతున్న ప్రభుత్వాలు, ఆధునిక సాంకేతికపరిజ్ఞానాన్ని వుపయోగించి, ప్రచార, ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా, కాలంచెల్లిన మత కార్యక్రమాలను ఆర్థికంగా ఆధునికీకరించటంద్వారా సాగిస్తున్న పూర్వదల్ మత భావజాలవ్యాప్తిని వ్యతిరేకించాలి. లౌకిక, హేతువాద, ప్రజాతంత్ర, ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక భావజాలాన్ని కష్టజీవుల మధ్యకు విస్తృతంగా తీసుకెళ్ళేందుకు పూనిక వహించాలి.

○○○○○